

5774

אם אין קמה אין תורה ואם אין תורה אין קמה

Alles is voorzien, en vrijheid is gegeven. De wereld wordt geoordeeld met goedheid. En alles naar de meerderheid van goede daden. En sommigen zeggen: We weten niet hoe de daden worden geteld.

(Spreuken over de Fundamenten [Pirké Avot] 3:15, uitgave Amphora Books)

Sjabbat 1 maart 2014 / 29 adar I 5774: Pekoedé, Sjemot [Exodus] 38:21 – 40:38

Tanach: blz. 190 - 196

Haftara: 1 Melachiem (Koningen) 7:51 – 8:21

Tanach: blz. 687 - 689

Commentaar: Stephen Slater. Studeerde filosofie en Geschiedenis en Literatuur van de Tweede Tempelperiode aan de Hebrew University en het Hartman Instituut, Jeruzalem. Hij werkt met 'Advocaten voor Afrikaanse Asielzoekers' in Israël.

Vertaler: Jochanan Belinfante

[Het Engelse origineel](#)

Sidra *Wajakheel* stelt verschillende vragen met betrekking tot hoe wij gemeenten stichten, die voor ons zeer actueel zijn. Ik wil beginnen met twee *pesoekiem* (verzen) uit onze sidra naast elkaar te plaatsen.

In Sjemot hoofdstuk 35:2 staat de volgende zin: „Neemt van uw bezit een heffing voor mij; ieder zal deze gewillig van hart opbrengen als heffing.” De context is het bouwen van het *Misjkan* (de tabernakel). Iedereen met een vrijgevig hart kan komen en helpen. Rasji, een rabbijn en bijbelcommentator uit de 11de eeuw, hanteert een iets andere lezing voor ‘gewillig van hart’. Rasji denkt dat dit vers vloeiender zou verlopen als het gelezen zou worden als: al wie „opgewekt is van hart” of „wiens hart hem aanspoort”. Deze pasoek, vers 2, vertelt ons dat ieder die door zijn hart bewogen wordt kan komen en aan de bouw van het *Misjkan* kan bijdragen. In vers 10 krijgen wij een geheel andere beschrijving van de bouw: „En alle wijzen

van hart onder u zullen komen en al wat de Eeuwige geboden heeft, maken.” Dus, iedereen die ‘wijsheid’ heeft - wat in deze context waarschijnlijk ‘vaardigheid met de handen’ betekent - kan komen om die dingen te maken die God geboden heeft. Dit is het voorbeeld dat ons bekend zal zijn uit ons eigen leven. Zij die beschikken over speciale, waardevolle vaardigheden worden uitgenodigd om te helpen bij het maken van het Misjkan, Gods verblijfplaats temidden van de gemeenschap.

Het na elkaar plaatsen van deze twee verzen veroorzaakt een *kasjia*, een moeilijkheid. Wie krijgt de opdracht te komen en het Misjkan te bouwen: ‘iedereen die wil helpen’ of ‘iedereen die speciale, waardevolle vaardigheden heeft’? Deze tegenstelling is bijzonder belangrijk, want elke gemeenschap worstelt met deze twee uitgangspunten. Vertrouwen wij op de professional, of laten wij iedereen die deel wil nemen betrokken raken bij de bouw van onze gemeente? Het ziet ernaar uit dat onze gemeenten in veel gevallen vertrouwen op vakmensen.

Edoch, door te zeggen dat het Misjkan op beide manieren werd gebouwd, zowel door degenen die door hun hart werden bewogen als door de wijzen, nodigt de Tora ons uit om een diepgaand inzicht te vormen over de aard van de heilige gemeenschap. Een gemeenschap wordt opgebouwd door wat elk lid kan bijdragen, waarbij ieder inbrengt wat hij of zij te bieden heeft. Kan de joodse gemeenschap inclusief zijn, in de betekenis dat iedereen kan komen en geven wat ze te geven hebben, als נדב, een nediev, iemand die een vrijwillige bijdrage geeft vanuit het hart, wat ook het hunne is om te geven?

Een oud verhaal over de leeuw en de muis verduidelijkt dit punt. De machtige leeuw bespot de muis als die verklaart dat hij „op een zekere dag” in staat zal zijn hem te helpen. Maar als de jagers komen en de leeuw vangen met een net, blijkt het de muis te zijn die in staat is de leeuw te redden door met zijn scherpe tanden het net door te knagen. De muis, die niets leek te kunnen bijdragen, had feitelijk iets waardevols te geven. Hij werd geen leeuw, maar gaf iets dat lag binnen zijn mogelijkheden als muis.

Dit verhaal doet mij denken aan een ongelooflijke gemeente, waar ik tot mijn plezier deel van uitmaakte; zij draait op vrijwilligers. Het betreft een gemeente van Joden in Phoenix; zij hebben een sjoelcultuur opgebouwd in de Nieuwe Sjoel, waarbij de hechte banden in de gemeente niet zijn gebaseerd op wat men aan lidmaatschapsgeld betaalt, maar op wat ieder persoonlijk kan bijdragen aan de zorg voor elkaar en aan het eren van Adonai. Deze mensen belichamen deze tweeledige les uit ons Tora-gedeelte: iedereen wordt de mogelijkheid geboden die bijdrage te geven die zij uit vrije wil willen geven.

Hebben onze gemeenten een cultuur waar iedereen weet dat zij welkom zijn een *teroema*, een heilige gave, te geven? De sidra leert ons dat iedereen die dat wil bijdragen iets van waarde heeft om aan het Misjkan te geven. Moge het ons lukken gemeenten te blijven bouwen waarin de *Sjechina*, Gods aanwezigheid, kan verblijven door de vrijwillig gegeven bijdragen van elk lid.